

Scooter kentekencheck

Onverzekerde scooters in de G4-steden

Februari 2024

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Methode en resultaten	6
Conclusie en discussie	7

Inleiding

Een WA-verzekering is in Nederland voor alle motorvoertuigen wettelijk verplicht. Deze verzekering dekt de materiele- en letselschade die door de bestuurder worden veroorzaakt. Onverzekerd rijden kan bij een ongeval leiden tot niet-vergoede schade van slachtoffers.¹

Juist voor scooterrijders is het hebben van een WA-verzekering essentieel, want van alle voertuigtypes zorgt de scooter voor de meeste verkeersongelukken. Bij ongeveer één op de acht verkeersongelukken is een scooter betrokken.² En dat terwijl van alle kilometers die in Nederland op motorvoertuigen worden afgelegd, slechts 0,7 procent wordt afgelegd op een scooter.^{3,4}

Administratieve handhaving

De RDW (Dienst Wegverkeer) houdt een verzekeringsregister bij met voertuigen die niet voldoen aan de verplichte WA-verzekering. De dienst geeft hierover desgewenst aan:

“Elke brommer wordt minstens 1 keer per jaar gecontroleerd (100 procent controle). Wij voeren deze opsporingstaak uit in opdracht van het Ministerie van Veiligheid en Justitie. Is een brommer niet verzekerd, dan ontvangt de eigenaar van het Centraal Justitieel Incasso Bureau (CJIB) een boete.”

Het is niet bekend of individuele scooterbezitters binnen een jaar meerdere boetes ontvangen, wanneer zij aanhoudend geen verzekering afsluiten. Zowel de RDW, het CJIB (Centraal Justitieel Incassobureau) als het CVOM (Contact Parket Centrale Verwerking OM) kon geen antwoord geven op deze vraag.

¹ <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2017D05442&did=2017D05442>

² <https://www.ad.nl/binnenland/meer-brokken-met-de-bromfiets-veel-meer-botsingen-met-voetgangers-en-voorwerpen~a57e1807/>

³ <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2022/45/voertuigkilometers-nog-niet-terug-op-niveau-van-voor-coronacrisis>

⁴ <https://swov.nl/nl/fact/bromfietsers-hoeveel-wordt-er-nederland-op-brom-en-snorfietsen-gereden>

Aantal boetes onverzekerde scooters in Nederland

De verplichte WA-verzekering voor scooters ligt wettelijk vast als 'feitcode A902'. Voor alle overige motorvoertuigen ligt deze vast als 'feitcode A915'. De boetebedragen voor deze overtredingen bedragen in 2024 €420 voor scooters en €450 voor andere motorvoertuigen (Tabel 1).

Tabel 1. Hoogte van de boetes voor het niet hebben van een WA-verzekering. Bronnen: Wahv⁵ en CJIB Muldergedragingen van de jaren 2018 en 2019⁶ en 2020 t/m 2023.⁷

Jaar	Scooters	Andere motorvoertuigen
2024	€420	€450
2023	€420	€450
2022	€370	€400
2021	€370	€400
2020	€360	€400
2019	€360	€400
2018	€340	€400

Het CJIB publiceert jaarlijks de totale bedragen die zij in boetes heeft geïncasseerd. De som aan boetes die zij uitdeelde voor het ontbreken van WA-verzekeringen bij motorvoertuigen is weergegeven in Tabel 2. Uit de openbare cijfers kan niet worden afgeleid hoeveel voertuigen onverzekerd zijn, omdat eenzelfde voertuighouder in theorie binnen een jaar meerdere boetes kan krijgen.

Naar verhouding van het aantal scooters en andere motorvoertuigen in Nederland (Tabel 2), worden er bij scooters opvallend veel boetes uitgedeeld voor het niet hebben van een verzekering. In 2017 bleken scooters inderdaad meer dan drie keer zo vaak onverzekerd als andere motorvoertuigen, blijkt uit een onderzoeksrapport in opdracht van het Ministerie van Veiligheid en Justitie.⁸ Hoewel scooters dus vaker onverzekerd zijn, is de straf die hierop staat minder zwaar dan bij andere motorvoertuigen.

⁵ <https://wetten.overheid.nl/BWBR0004581/2024-01-01>

⁶ <https://www.om.nl/onderwerpen/feiten-en-tarieven/documenten/publicaties/mulderbundel/map/map/mulderbundels-2015-t-m-2019>

⁷ <https://www.om.nl/onderwerpen/feiten-en-tarieven>

⁸ Pagina 65: <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2017D05442&did=2017D05442>

Scootervrij – Onverzekerde scooters in de G4-steden

Tabel 2. A: boetes die het CJIB uitdeelde voor het niet hebben van een WA-verzekering bij motorvoertuigen. Bron A: CJIB.⁹ B: het aantal voertuigen in Nederland. Bron B: CBS¹⁰ en CLO.¹¹

Jaar	Scooters		Andere motorvoertuigen	
	A. Boetes	B. Voertuigen	A. Boetes	B. Voertuigen
2022	€14.613.520	1.331.659	€21.885.600	12.186.779
2021	€13.267.940	1.293.165	€20.052.800	11.965.896
2020	€13.331.520	1.248.980	€23.077.800	11.821.544
2019	€12.884.460	1.228.871	€29.088.800	11.617.768
2018	€13.066.410	1.220.000	€28.271.200	10.220.000

⁹ <https://www.cjib.nl/over-ons/feiten-cijfers/jaarcijfers-feitgecodeerde-zaken>

¹⁰ <https://www.cbs.nl/nl-nl/maatwerk/2022/27/motorvoertuigen-totaal-2019-2022>

¹¹ <https://www.clo.nl/indicatoren/nl002623-aantal-motorvoertuigen>

Methode en resultaten

Scootervrij deed een kentekenonderzoek in de G4-steden: Amsterdam, Den Haag, Rotterdam en Utrecht. Per stad analyseerde zij drie- tot vierhonderd scooters. De locaties waar scooters werden geanalyseerd waren willekeurig en verspreid over de stad. Hierbij werden zowel scooters geanalyseerd die op de weg reden als scooters die geparkeerd stonden in de openbare ruimte. Alle gevonden kentekens van privéscooters werden ingevoerd in de RDW kentekencheck.¹² Via deze database van de RDW werd nagegaan of het kenteken geldig was, of de scooter was gestolen en of deze WA-verzekerd was (Tabel 3).

Tabel 3. Aantal onderzochte scooters per stad.

	Totaal	Geen kenteken	Vals kenteken	Gestolen	Niet verzekerd
Amsterdam	362	5	1	2	22
Den Haag	397	6	4	3	13
Rotterdam	329	0	0	1	14
Utrecht	356	7	0	0	7
Totaal	1444	19	5	6	56

Per scooter werd genoteerd of het een snorfiets (blauw kenteken: maximumsnelheid van 25 km/h) of een bromfiets (geel kenteken: maximumsnelheid van 45 km/h) betrof. Hierdoor kon het aandeel onverzekerde scooters worden uitgesplitst in onverzekerde snorfietsen en bromfietsen (Tabel 4).

Tabel 4. Percentage onverzekerd scooters, onderverdeeld naar stad en type voertuig (snor- of bromfiets).

	Totaal	Snorfiets	Bromfiets
Amsterdam	6,1	8,9	4,8
Den Haag	3,3	3,0	4,4
Rotterdam	4,3	5,0	1,4
Utrecht	2,0	2,0	2,0
Gemiddeld	3,9	4,2	3,5

¹² <https://ovi.rdw.nl/default.aspx>

Conclusie en discussie

Per stad loopt het aandeel onverzekerde scooters sterk uiteen. Amsterdam heeft met 6 procent het hoogste aandeel onverzekerde scooters. Utrecht heeft met 2 procent het laagste aandeel onverzekerde scooters van de G4-steden.

Verder loopt het aandeel onverzekerde snorfietsen en bromfietsen in Amsterdam en Rotterdam sterk uiteen: het aandeel onverzekerde snorfietsen ligt hier veel hoger dan bij bromfietsen. In Amsterdam is één op de elf snorfietsen niet verzekerd (9 procent; Tabel 5). Met de 27.760 snorfietsen die Amsterdam volgens de meest recente cijfers telt (2022; CBS),¹³ rijden er in de stad ongeveer 2,5 duizend onverzekerde scooters.

Lagere boetes

Scooterbezitters zonder WA-verzekering worden opgespoord en beboet via een administratiefrechtelijke handhaving. De RDW selecteert de overtreders in haar database en speelt deze door naar het CJIB. Bij deze administratiefrechtelijke handhaving kunnen slechts relatief lage boetes van enkele honderden euro's worden opgelegd; boetes uit de zogenaamde 'eerste categorie'.¹⁴ In 2024 is deze eerste categorie wettelijk vastgelegd op maximaal €515.¹⁵

De boetes voor onverzekerde motorvoertuigen zijn niet altijd zo laag geweest. Waar handhaving nu administratief plaatsvindt, verliep dit tot 2011 via het openbaar ministerie en de rechtbank. Toen ter tijd was een geldboete van de tweede categorie mogelijk¹⁶ (momenteel bedraagt een boete in de tweede categorie maximaal €5.150). Door het invoeren van de administratiefrechtelijke handhaving wordt een groter aandeel van de overtreders beboet, maar zijn individuele boetes aanzienlijk verlaagd. In 2010 spraken zowel de Raad van State¹⁷ als Kamerleden¹⁸ van de CDA, D66, SP, PvdA, PVV en VVD twijfels uit over de invoering van de administratiefrechtelijke handhaving.

VVD: "Begrijpen de leden van de VVD-fractie het wetsvoorstel goed dat onder de systematiek van de Wahv een administratieve sanctie kan worden opgelegd van € 380, terwijl onder de huidige wet op dit feit nu maximaal een geldboete van de tweede categorie (€ 3 800) staat of vervangende hechtenis. Deze leden nemen aan dat de hoogte van de boete in relatie staat tot de gewenste

¹³ <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/81568NED/table?fromstatweb>

¹⁴ Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften, Artikel 2 lid 3:

<https://wetten.overheid.nl/jci1.3:c:BWBR0004581&hoofdstuk=II&artikel=2&z=2024-01-01&g=2024-01-01>

¹⁵ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/straffen-en-maatregelen/vraag-en-antwoord/hoe-hoog-zijn-de-boetes-in-nederland>

¹⁶ https://www.njb.nl/umbraco/uploads/2013/10/tk1011_32438_5.pdf

¹⁷ https://www.njb.nl/umbraco/uploads/2013/10/tk0910_32438_4.pdf

¹⁸ https://www.njb.nl/umbraco/uploads/2013/10/tk1011_32438_5.pdf

afschrikkende werking en de «verging» waarop de samenleving recht heeft. Hoe verhoudt zich het een en ander tot het nieuwe wetsvoorstel?”

CDA: “Zowel de Raad van State als de Raad voor de rechtspraak wijzen op een beperking van de sanctiemogelijkheden. Op grond van de Wahv kan slechts één boete worden opgelegd. Ook bij herhaling kan slechts dezelfde boete worden opgelegd, terwijl er in het strafrechtelijke traject meer mogelijkheden zijn om afschrikwekkend op te treden.”

PvdA: “De aan het woord zijnde leden delen de mening van de Raad voor de rechtspraak dat voor recidivisten geen strengere aanpak mogelijk is. Voor deze groep overtreeders is deze wijziging een gunstige verandering. Wordt deze leemte die in deze wet ontstaat, namelijk dat recidivisten niet strenger kunnen worden aangepakt, gecompenseerd door de verwachting dat meer overtreeders minder makkelijk hun boete kunnen ontwijken? Is dat in eerste instantie ook het uitgangspunt en de aanleiding geweest van deze wetswijziging?”

D66: “In dit verband wijst de regering erop, dat strafrechtelijke sanctionering mogelijk blijft. In het nader rapport suggereert de regering dat daarvan met name gebruik gemaakt zal worden bij recidivisten. Gaarne vernemen zijn in welke mate in de planning van het OM en de rechtbanken daarin is voorzien.”

Als reactie van de kritiek van kamerleden, stelde de minister dat overtreeders in één jaar driemaal een administratieve boete konden verwachten, waarmee de handhaving voldoende afschrikwekkend zou zijn:

“Na inwerkingtreding van dit wetsvoorstel zal in beginsel voor elke overtreding van de verzekeringsplicht uit artikel 30, tweede lid, Wam een administratieve sanctie van € 380 worden opgelegd. Ik verwacht dat van deze forse geldelijke sanctie, die herhaald wordt opgelegd als geen verzekering wordt afgesloten, in de meeste gevallen voldoende afschrikkende werking uit gaat.”¹⁹

“Allereerst is hier van belang dat het – zoals hierboven is aangegeven – door dit wetsvoorstel praktisch mogelijk wordt aan personen die hun auto onverzekerd laten tot in principe driemaal per jaar een administratieve sanctie van € 380 op te leggen. Het boetebedrag kan dus oplopen tot ruim € 1100 in één jaar. Daarom alleen al is handhaving via de Wahv bepaald niet gunstig voor de recidivist. Indien een betrokkene niet betaalt, komen hier de wettelijke verhogingen nog bovenop. Dit zorgt ervoor dat het verschuldigde bedrag kan oplopen tot ruim € 3000 voor drie overtredingen van artikel 30, tweede lid, Wam. [...] Zoals hierboven is aangegeven wordt vooralsnog gedacht aan strafrechtelijk optreden indien binnen twee jaar meer dan driemaal overtreding van de verzekeringsplicht wordt geconstateerd.”²⁰

¹⁹ https://www.njb.nl/umbraco/uploads/2013/10/tk0910_32438_4.pdf

²⁰ https://www.njb.nl/umbraco/uploads/2013/10/tk1011_32438_6.pdf

Om te voorkomen dat scooterbezitters herhaaldelijk de fout in blijven gaan door geen verzekering af te sluiten, beloofde de minister in 2011 om recidivisten ook strafrechtelijk aan te pakken. Uit een evaluatiestudie in 2017 blijkt dat deze belofte niet is waargemaakt.²¹ Verder is het onbekend of overtreders momenteel daadwerkelijk driemaal per jaar een boete krijgen, zoals de minister beloofde. Indien dit niet het geval is, kan de boete voor het niet hebben van een verzekering voor veel scooterbezitters aanzienlijk lager zijn dan de verzekeringspremie. Daarmee loont het om geen verzekering af te sluiten.

Hoge premies

Voor specifieke scooterrijders is de kans op ongelukken aanzienlijk hoger. Bijvoorbeeld bij jonge rijders: bijna een kwart van alle scooterrijders die op de spoedeisende hulp belanden is 16 of 17 jaar.²² Daarnaast zijn scooters in grote steden vaker bij ongelukken betrokken dan in kleine steden en dorpen.²³

Verzekeringsmaatschappijen houden rekening met deze verhoogde risico's. Een jonge scooterrijder die in de grote stad woont, betaalt een veel hogere verzekeringspremie dan een senior elders in het land. Uit onderzoek van de website scooterverzekering.nl blijkt dat een WA verzekering in Rotterdam gemiddeld 41 procent duurder is dan in Zevenbergen. Ook betaalt een 16-jarige bromfietser gemiddeld €236,50 per maand meer voor een scooterverzekering dan een 70-jarige bromfietser.²⁴

Een onderzoeksrapport uit 2017, uitgevoerd in opdracht van het Ministerie van Veiligheid en Justitie, laat zien dat jonge scooterbezitters relatief vaak onverzekerd zijn.²⁵ Hoewel de verzekeringspremie per scooterhouder verschilt, is de boete voor het ontbreken van een verzekering voor eenieder hetzelfde: €420. Voor een 16-jarige uit Amsterdam is het echter *onmogelijk* om voor een nieuwe scooter een WA-verzekering af te sluiten die goedkoper is dan €420 per jaar. De jaarlijkse verzekeringspremie is regelmatig zelfs duurder dan €1.260: driemaal de boete van €420.

Handhaving ontoereikend

Het aandeel scooters zonder WA-verzekering is in grote steden bijzonder hoog. Scootervrij acht de huidige handhaving ontoereikend. Zo zijn er grote groepen scooterbezitters voor wie de wettelijke boete goedkoper is dan de verzekeringspremie. Hogere boetes en een verbeterde aanpak van recidivisten is dan ook noodzakelijk om het grote aantal onverzekerde scooters te verlagen.

²¹ Pagina 90: <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2017D05442&did=2017D05442>

²² <https://www.veiligheid.nl/sites/default/files/2022-06/Rapportage%20%28Snor-%20en%20brom%29fietsongevallen%20in%20Nederland.pdf>

²³ <https://www.ad.nl/binnenland/meer-brokken-met-de-bromfiets-veel-meer-botsingen-met-voetgangers-en-voorwerpen~a57e1807/>

²⁴ <https://www.scooterverzekering.nl/onderzoek-2023>

²⁵ Pagina 70: <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2017D05442&did=2017D05442>